

Energiklagenemnda

Energiklagenemndas avgjørelse 28. november 2025

Sak: 2025/1042

Klager: Svanedal AS

Saken gjelder: Avslag på dispensasjon fra rapporteringskrav

Saken gjelder klage over vedtak fattet av Reguleringsmyndigheten for energi (RME) 12. mai 2025 om avslag på søknad fra Svanedal AS om dispensasjon fra kravene til rapportering av måleverdier etter forskrift om måling, avregning, fakturering av netttjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv. (forskrift om kraftomsetning og netttjenester) § 3-8, jf. § 9-2. Energiklagenemnda innvilget dispensasjon på vilkår.

Energiklagenemndas medlemmer:

Nemndsleder Per Conradi Andersen, nemndsmedlemmene Tormod Anders Sletten og Morten Sundt.

1 Sakens bakgrunn

- (1) Reguleringsmyndigheten for energi (heretter «RME») avsto den 12. mai 2025 søknad fra Svanedal AS (heretter «klager» eller «Svanedal») om dispensasjon fra plikten til å rapportere måleverdier til Elhub etter forskrift 11. mars 1999 nr. 301 om måling, avregning, fakturering av netttjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv. (forskrift om kraftomsetning og netttjenester) § 3-8. Samtidig ga RME klager pålegg om retting etter forskrift om kraftomsetning og netttjenester § 9-1 annet ledd og varsel om tvangsmulkt etter lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) § 10-3 første ledd. Klager påklaget vedtaket 16. juni 2025.
- (2) Klager eier og driver et kraftverk og et overføringsnett som forsyner en bygningsmasse i Oltedal i Gjesdal kommune, ca. 2 kilometer unna kraftverket. Klager eier de aktuelle byggene og drev tidligere en ullvarefabrikk i disse lokalene. Da ullvareproduksjonen ble flyttet, fortsatte kraftverket å forsyne bygningene med kraft. Det er i dag fire leietakere i byggene og det er opplyst at samtlige er næringskunder. Kraftverket har en installert effekt på 0,45 MVA og produserer ca. 3 GWh, der ca. 1 GWh selges til de fire sluttkundene og ca. 2 GWh innmates i områdekonsesjonæren Lnett AS' distribusjonsnett. Det er oppgitt at ca. 98-99 prosent av strømsalget går til to av sluttkundene, [leietaker A] og [leietaker B]. Klager har omsetningskonsesjon med vilkår som en omsetter med begrenset nettvirksomhet og ønsker i tillegg dispensasjon fra plikten til å overholde kravene til måling og rapportering til Elhub.

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon: +47 55 19 30 00 post@knse.no

- (3) Dette er andre gangen Energiklagenemnda behandler RMEs avslag på klagers søknad om dispensasjon fra rapporteringskravene i § 3-8. Det inngår i sakens historikk at klager fikk innvilget en kortvarig dispensasjon av RME den 5. februar 2021. Deretter avsto RME klagers søknad om forlenget dispensasjon/fritak på permanent basis den 1. november 2021. Klager påklaget vedtaket 1. desember 2021. I Energiklagenemndas avgjørelse den 7. juni 2022 i sak nr. 2022/0038, kom nemnda til at RME ikke hadde overholdt begrunnelsesplikten i forvaltningsloven § 25 tredje ledd, jf. § 41. Nemnda sendte derfor saken tilbake til RME for ny behandling.
- (4) Klager søkte på nytt om dispensasjon i e-post til RME den 13. juni 2022 og stilte spørsmål om prosessen videre. RME svarte i e-post 21. juni 2022 at varsel om vedtak ville sendes innen kort tid. Deretter varslet RME om vedtak om avslag 2. februar 2023. Samtidig ble det gitt varsel om pålegg om retting. Etter å ha fått innvilget utvidet tilsvafrist, sendte klager tilsva ved e-post til 3. mars 2023.
- (5) RME veiledet klager i e-post 13. juni 2023. Det ble opplyst at RME ikke hadde hjemmel for å gi fritak fra krav i forskriften og bare kunne gi midlertidige dispensasjoner. RME opplyste at de hadde sett et behov for å bli strengere når det gjaldt dispensasjoner fra regelverket, og spesielt rapporteringsplikten til Elhub, og at tidligere dispensasjoner dermed ikke ville være retningsgivende for vurderingen av klagers søknad.
- (6) Klager ba på nytt om å få tilsendt forarbeider i e-post 14. juni 2023, men RME opplyste i e-post 15. juni 2023 at det ikke fantes noen liste over hva som skulle til for å få dispensasjon og at RME ikke hadde tilgang på forarbeidene til forskrift om kraftomsetning og netjtjenester. Noe forarbeider ble likevel senere funnet og ettersendt fra RME i e-post 19. juni 2023.
- (7) Etter e-postkorrespondanse i perioden 20. juli til 10. august 2023, ble det avholdt et møte mellom klager og RME den 5. september 2023.
- (8) Klager sendte ny søknad om dispensasjon ved e-post 8. september 2023.
- (9) Den 1. november 2023 avsto RME dispensasjonssøknaden og ga Svanedal pålegg om retting. Det ble samtidig gitt varsel om tvangsmulkt på 12 000 kroner per døgn. Klager varslet i e-post samme dag at vedtaket ville påklages.
- (10) Den 15. november 2023 presiserte RME at forarbeidene til forskriften ikke omtaler adgangen til dispensasjon.
- (11) Klager påklaget deretter vedtaket den 20. november 2023.
- (12) I brev 17. juli 2024 ba RME om ytterligere informasjon fra klager. RME ba om å få tilsendt fakturaer Svanedal AS hadde sendt kundene for hver måned i 2023, samt avtaler mellom Svanedal AS og sluttkundene.
- (13) Klager sendte informasjon og spørsmål til RME ved e-poster 19., 21. og 26. august 2024. Deretter sendte klager den 2. september 2024 alle fakturaer som har vært utstedt til deres kunder.
- (14) RME fattet følgende vedtak den 12. mai 2025 og opplyste at de fattet nytt vedtak i saken for å tydeliggjøre begrunnelsen:

a) RME avslår Svanedal AS sin søknad om dispensasjon fra plikten til å sende melding med intervallavregnede verdier for hvert enkelt målepunkt som intervallavregnes til avregningsansvarlig etter forskrift om kraftomsetning og netttjenester § 3-8, jf. § 9-2 andre ledd.

b) Svanedal AS må dokumentere at dere sender melding med intervallavregnede verdier til avregningsansvarlig. Denne dokumentasjonen skal sendes til oss innen 31. august 2025.

Hjemmelen for pålegget om retting er forskrift om kraftomsetning og netttjenester § 9-1 andre ledd.»

- (15) RME varslet samtidig om vedtak om tvangsmulkt på 10 000 kroner per døgn, jf. energiloven § 10-3 første ledd, dersom ikke pålegget var oppfylt innen 31. august 2025.
- (16) Klager ba i e-post den 19. mai 2025 om utsatt klagefrist. RME innvilget utsatt klagefrist til den 16. juni 2025. Svanedal påklaget vedtaket den 16. juni 2025.
- (17) RME fattet den 2. juli 2025 avgjørelse om utsatt iverksettelse jf. forvaltningsloven § 42 inntil klagen over vedtaket er avgjort. RME opplyste at de ikke ville treffe vedtak om tvangsmulkt på bakgrunn av varselet som fulgte vedtaket.
- (18) RME vurderte klagen, men konkluderte med at den ikke ga grunnlag for å endre eller oppheve vedtaket, jf. lov om behandlingssaker av 10. februar 1967 (forvaltningsloven) § 33. (22) RME sendte klagen og sakens dokumenter til Energiklagenemnda 7. juli 2025.
- (19) Klager fikk i brev 8. juli 2025 informasjon om saksgangen for Energiklagenemnda samt informasjon om mulighet til å kommentere RMEs innstilling i saken eller gi andre merknader.
- (20) Klager sendte merknader i saken ved e-post den 31. august 2025, 17. september 2025, 26. september 2025, 2. oktober og 21. oktober 2025.
- (21) RME sendte kommentarer den 11. september, 19. september og 10. oktober 2025.
- (22) Energiklagenemnda avholdt nemndsmøte i saken 22. september og 28. november 2025.

2 Reguleringsmyndigheten for energis vedtak 12. mai 2025

- (23) RME fattet vedtak i saken 1. november 2023, men etter Svanedals klage 20. november 2023, valgte RME å fatte et nytt vedtak 12. mai 2025, med samme konklusjon. RME oppgir at formålet med å fatte nytt vedtak var å tydeliggjøre vedtaket 1. november 2023 og belyse vurderingen RME foretok i etterkant av klagen. RME anser ikke tidligere saksbehandler som inhabil til å fatte vedtaket 1. november 2023, men for at saken skulle sees på med nye øyne ble saken tildelt en ny saksbehandler før nytt vedtak 12. mai 2025.
- (24) I vedtaket 12. mai 2025 redegjør RME innledningsvis for sakens bakgrunn og klagers anførsler. RME redegjør deretter for hvordan de forstår Energiklagenemndas avgjørelse av 7. juni 2022 og de ytre rammene for RMEs skjønnskompetanse.

- (25) RME påpeker at nettselskapenes rapporteringsplikt til Elhub ivaretar to hensyn. Det ene er *sluttbrukerens* og det andre er *kraftmarkedets* behov. Rapportering til Elhub bidrar til effektiv konkurranse i kraftmarkedet, hvor det er en forutsetning at kraftleverandører enkelt kan konkurrere om de samme kundene, kundene må enkelt kunne skifte kraftleverandør og det må være effektiv informasjonsutveksling ved leverandørskifte.
- (26) Deretter vurderer RME konsekvensene av å unnta klager fra kravet om rapportering til Elhub. RME peker i denne forbindelse på at klagers kunder har rettigheter etter energiloven. Kundene får markedsadgang ved at de kan velge kraftleverandør som avregner og fakturerer dem på grunnlag av informasjon om måleverdier i Elhub. Elhub kvalitetssikrer og tilgjengeliggjør informasjonen for korrekt avregning. I tillegg sammenstiller Elhub informasjon om måleverdier for andre formål som statistikk, analyser og grunnlag for tilsyn fra myndigheter. Kravet om å rapportere måleverdier som gjelder for henholdsvis kraftproduksjon og strømforbruk er for å få korrekt avregning. Informasjon om kraftverkets innmating brukes for å avregne mot balanseansvarliges salgsforpliktelser i kraftmarkedet. I tillegg brukes denne informasjonen for å beregne utstedelse av sertifikater som opprinnelsesgarantier og elsertifikater. Informasjon om strømforbruk brukes for å avregne mot balanseansvarliges kjøpsforpliktelser i kraftmarkedet. Videre blir informasjonen også brukt av offentlige myndigheter til å beregne offentlig krav om avgifter, som for eksempel elavgift. Det er også av betydning for RME at en dispensasjon fra å rapportere målt forbruk for deres kunder, vil få konsekvenser for muligheten til å føre tilsyn med om aktører overholder plikten til å innkreve elavgift fra sine kunder baserte på deres målte forbruk.
- (27) RME anerkjenner at Svanedals nettvirksomhet er annerledes enn de fleste nettselskapene i Norge. Likevel påpeker RME at det ikke er et unikt tilfelle og andre lignende nettvirksomheter har forholdt seg til gjeldende regulering, slik som rapportering til Elhub. RME viser til at de fleste andre kraftverkene og nettvirksomhetene i Norge i likhet med Svanedal, har kommet til under et annet regelverk. Krav til rapportering til Elhub skal sikre bedre utnyttelse av fordelene i kraftmarkedet, og er i stor grad knyttet til sluttbrukernes og det overordnede kraftmarkedets behov. Disse fordelene blir ivaretatt ved at eksisterende virksomheter også innretter seg etter kravet. Ved innføring av plikten ble det ikke vurdert som nødvendig å gi fritak til virksomheter som allerede var i drift.
- (28) RME viser til at omsetningskonsesjon på forenklede vilkår har som formål å lempe på rapporteringskrav for mindre omsetningskonsesjonærer. RME har forhåndsvurdert hvilke unntak det er nødvendig å anvende. Det gjøres derfor unntak fra krav om inntektsramme ved salg av nettjenester, regnskapsrapportering til RME og plikt om å underrette RME om endringer i tariffer. RME påpeker at det ved utformingen av omsetningskonsesjon på forenklede vilkår, på generelt grunnlag ble vurdert at det ikke var grunnlag for å unnta fra plikten om å rapportere til Elhub. Dette ble gjort for å ivareta behovene til kraftmarkedsaktørene.
- (29) RME tillegger ikke det faktum at det er få sluttbrukere i Svanedals nett, særlig betydning i vurderingen av om det skal innvilges dispensasjon fra plikten om å rapportere til Elhub. RME understreker at kravene til måling og avregning er viktige for å sørge for at Svanedals kunder har krav på tilgang til energimarkedet. Markedsadgang gis ved at nettjenester tilbys til ikke-diskriminerende og objektive punkttariffer og vilkår. Dette er et sentralt krav for alle kunder i Norge og er nedfelt i forskrift 24. oktober 2019 nr. 1413 om nettregulering og energimarkedet (NEM) § 4-6. Det er også et formål etter Elmarkedsdirektivet av EC 2009/72 artikkel 41, at blant annet regler om avregning og

datautveksling skal bidra til å fremme et velfungerende sluttbrukermarked. RME mener det er uheldig om et nettselskap gjennom en dispensasjon begrenser sluttkundenenes rett til å ta del i sluttbrukermarkedet. Kundenenes mulighet til å kunne delta i kraftmarkedet og benytte seg av aktuelle avtaler blir vanskeliggjort ved at deres forbruksdata ikke er meldt inn til Elhub. Dataene gir kunden verdifull innsikt i eget forbruk. Det standardiserte datagrunnlaget brukes i tillegg av andre tjenesteleverandører i deres ulike tilbud i kraftmarkedet. Konsekvensene av manglende rapportering vil gå på bekostning av sluttbrukernes interesser, og andre samfunnsinteresser.

- (30) RME påpeker at konsekvensen av at Svanedal ikke rapporterer verdier i henhold til forskriftskravene, er at avregningen basert på verdier fra utvekslingspunktet vil være en felles avregning av både produksjon og forbruk. Denne nettoavregningen gir ingen informasjon om hvor mye produksjon eller forbruk kraftverket eller sluttbrukeren er ansvarlig for. Dette hindrer offentlige myndigheter i å hente informasjon om måleverdier fra Elhub for å sikre at riktige avgifter blir betalt og gjennomføre tilsyn. Som en konsekvens kan offentlige myndigheter måtte ha flere systemer for å overholde sine forvaltningsoppgaver, som oppfølging av avgifter, Enova-avgifter, opprinnelsesgarantier og elsertifikater. Det hindrer også Statnett i å motta informasjon fra Elhub for å beregne riktig antall sertifikater som kan utstedes, eksempelvis opprinnelsesgarantier. RMEs vurdering er dermed at selv om Lnett rapporterer måleverdiene som er registrert i utvekslingspunktet, vil ikke det utgjøre et spesielt forhold som taler for å gi dispensasjon til Svanedal. Konsekvensene av manglende rapportering, illustrerer hvorfor det er tungtveiende grunner for å ikke gi dispensasjon.
- (31) Lnett AS har som områdekonsesjonær en plikt til å levere elektrisk energi til alle kunder innenfor sitt konsesjonsområde. RME påpeker at klager selv har valgt å tilknytte og levere strøm til sine leietakere. Dette fører til at de må ha omsetningskonsesjon, noe som igjen medfører plikter om måling og rapportering av måledata. RME påpeker at ethvert nettselskap i varierende grad vil ha kostnader for å måle og rapportere måledata, men de vil naturligvis variere på bakgrunn av forhold som nettselskapets omfang av kraftomsetning, størrelse og antall kunder. RME viser til at Svanedals kostnader for rapportering kan være relativt høye per målepunkt fordi de har færre kunder enn områdekonsesjonæren. Svanedal har uansett valgt dette ved å tilknytte og levere strøm til sluttbrukerne. RME vurderer derfor at kostnadene kan være høye, men ikke urimelige. Dersom kundene skulle ønske å unngå disse kostnadene ved eventuell økt nettleie, kan kundene si opp kundeforholdet med Svanedal. RME påpeker at Lnett vil få marginalt økte kostnader for å håndtere Svanedals kunder, ettersom de allerede håndterer måling og avregning for om lag 165 000 kunder. RME presiserer at Lnett kan kreve anleggsbidrag fra kundene dersom de skal tilknytte Svanedals kunder og tilknytningen utløser investeringskostnader.
- (32) RME påpeker at alle som ønsker å levere strøm til sluttbrukere i Norge, skal konkurrere om strømleveransen på like vilkår. En dispensasjon fra plikten til å rapportere til Elhub vil etter RMEs syn være et uforholdsmessig konkurransefortrinn for Svanedal da andre strømleverandører blir hindret i å konkurrere om å tilby sluttbrukerne konkurransedyktige vilkår i strømvtaler. At Svanedal ikke vil kunne tilby like gode priser til sine sluttbrukere, dersom de må følge det samme regelverket som øvrige aktører i kraftmarkedet, er ifølge RME ikke et spesielt forhold som tilsier at det skal gis dispensasjon fra kravet om rapportering til Elhub. Hvilken strømpris Svanedal velger å tilby til sine kunder avtales mellom Svanedal og den enkelte sluttbruker. RME vurderer at rapportering til Elhub ikke er til hinder for at Svanedal fortsatt kan selge billig strøm

til kundene. Svanedal må kun sørge for at det blir registrert riktig informasjon om målepunktene i Elhub og rapportere tilhørende intervallavregnede verdier.

- (33) RME kommenterer så anførslene knyttet til at Svanedals tilfelle må likestilles med eksempelvis solceller. I denne forbindelse påpeker RME at det etter gjeldende regelverk om deling av egenprodusert strøm på samme eiendom, ikke er adgang til å gjøre unntak fra plikten til å rapportere til Elhub. Det er derfor ikke et relevant moment i dispensasjonsvurderingen.

3 Klagers anførsler

- (34) Klager har i det vesentlige anført:
- (35) Klager har søkt om dispensasjon fra krav til rapportering av måledata til Elhub etter § 3-8, jf. § 9-2.
- (36) Fritak fra rapporteringsplikt burde ifølge klager følge omsetningskonsesjonen med forenklede vilkår. Klager viser til at de er en ubetydelig aktør i kraftmarkedet og at informasjon om intervallavregnede verdier til Elhub ikke gir noen verdi for deres kunder. Driftsmodellen gjelder en løsning som er kommet til under et helt annet regelverk. At denne ordningen fortsetter har ingen samfunnsmessig skadevirkning, men det vil påvirke både Svanedal og kundene negativt om det ikke gis dispensasjon. Klager anser kostnaden ved rapportering som uforholdsmessig høy sammenlignet med nytteverdien.
- (37) Klager opplyser at det er feil at selskapet har seks sluttbrukere, slik RME har lagt til grunn. Klager har fire leietakere, og 98-99 prosent av strømsalget går til de to største: [leietaker B] og [leietaker A]. Det gamle fabrikkianlegget til Svanedal AS er sammensatt med flere separate bygg, men én leietaker, [leietaker B], disponerer mye av anlegget. Denne leietakeren har derfor flere målepunkter.
- (38) Klager oppfatter at formålet med reglene er å fremme konkurranse i strømmarkedet. [Leietaker A] har tilknytning til både Lnetts og Svanedals nett og kan velge hvor de vil hente strøm. De andre kundene er bundet til energileveranse gjennom sine leieavtaler og Svanedal garanterer at prisen på strøm ligger under sammenlignbare vilkår i markedet. Kundene inngikk frivillig en slik avtale da de inngikk leieavtalen. Svanedal AS har av praktiske hensyn installert strømmålere med mulighet for fjernavlesing, men kan ikke se at det har en nytteverdi for noen part å koble disse til Elhub, utover å få en formell oppfyllelse av forskrift. Det vil også være negativt for leietaker. Skal øvrige leietakere enn [leietaker A] kjøpe strøm fra andre enn Svanedal vil det måtte gjøres betydelig endring i infrastruktur knyttet til elforsyning i Svanedals bygningsmasse. Konkret må da målere som er tilknyttet Svanedal, måtte knyttes opp mot Lnetts nettstasjon i Oltedal. Leietaker blir i så fall avskåret fra å kjøpe strøm fra Svanedal. Klager viser til at det ikke vil være rasjonelt forretningsmessig for [leietaker B] å ta et slikt valg da det vil gi høyere pris på strøm og nettleie.
- (39) Etter klagers syn er det tilstrekkelig at deres kraftproduksjon blir rapportert til Elhub fra Lnetts måler i utvekslingspunktet. Svanedal anfører også at de har dekning for salg til sluttbrukere og at de ikke påvirker balansen negativt.
- (40) Klager viser til at det er vanlig at huseier står for innkjøp av strøm til fellesfunksjoner i de aller fleste forretningsbygg med flere leietakere. Den eneste reelle forskjell fra

Svanedal er ifølge klager at huseier kjøper strømmen eksternt, men det er huseier som velger løsning og strømleverandør. Klager kan ikke se at en slik løsning krever noen form for konsesjon, rapportering eller er rettsstridig på annen måte.

- (41) Klager kommenterer at den varslede tvangsmulktens størrelse overstiger klagers brutto inntekter for alt strømsalg. Disse ligger i snitt på 2 413 kroner per dag. Klager anser derfor nivået på satsen som uproporsjonal.
- (42) Videre viser klager til at det er samme saksbehandler i vedtaket av 1. november 2021 og 1. november 2023. Klager opplever dette som uheldig fordi Energiklagenemnda opphevet førstnevnte vedtak som følge av saksbehandlingsfeil.

4 Reguleringsmyndigheten for energis innstilling

- (43) RME opprettholder vedtakets punkt a som gjelder sakens materielle spørsmål. Punkt b gjelder pålegg om retting innen 31. august 2025 og varsel om tvangsmulkt. RME har for punkt b innvilget utsatt iverksettelse inntil klagen er avgjort.
- (44) RME viser til at reduksjonen i sluttbrukere ikke fører til at det foreligger et særlig tilfelle etter § 9-2 og det er ifølge RME ikke et hensyn som taler for dispensasjon. Det sentrale i RMEs vurdering er at alle kunder skal ha tilgang til å velge kraftleverandør og at nettselskapet ikke skal være en barriere for denne valgmuligheten og:

«Dersom kundene kan velge begunstigende kraftavtale fra klager, som gir dem et konkurransefortrinn fremfor andre konkurrenter, vil dette i realiteten være en favorisering av sluttbrukere som har en koblet seg til en kraftprodusent med nettvirksomhet fremfor andre sluttbrukere som må inngå kraftavtaler i kraftmarkedet.»

- (45) RME påpeker at klager får en konkurransefordel med gjeldende ordning, fordi klager ikke har kostnader som andre kraftleverandører har når de overholder pliktene etter regelverket om rapportering i § 3-8. RME påpeker videre at kjøpere er bundet til å kjøpe kraft primært fra klager, uten reell adgang til å velge hvem de ønsker å kjøpe kraft fra.
- (46) Etter RMEs syn må det gjøres to ulike investeringer, avhengig av om klager ønsker å (i) fortsette å selge kraft til eksisterende kunder og (ii) avvikle salg av kraft til kunder slik at kundene blir forsynt fra områdekonsesjonær. Ved alternativ (i) trenger ikke klager foreta ytterligere investeringer, men de vil måtte dekke kostnader for å kunne rapportere til avregningsansvarlig. Alternativ (ii) medfører ikke at klager må dekke kostnader. Områdekonsesjonærens leveringsplikt etter NEM § 3-1 vil sikre alle sluttbrukere kraft. Dermed vil klagers kunder kunne inngå avtale med alle som tilbyr kraftleveringsavtaler i gjeldende prisområde. Etter RMEs vurdering er dette ikke relevant å vektlegge i vurderingen av om Svanedal skal innvilges dispensasjon.
- (47) RME vurderer at det ikke vil være relevant for dispensasjonssøknaden at det fra 1. januar 2026 skal tre i kraft endringer i adgangen til å dele kraftproduksjon innen samme næringsområde i forskrift om kraftomsetning og nettjenester § 3-13.
- (48) Videre påpeker RME at klager heller ikke kan likebehandles med utleiery som videreformidler energi og er unntatt konsesjonsplikt, da utleieselskapene ikke har en egeninteresse ved videreformidling siden de må kjøpe strøm i kraftmarkedet, i motsetning til klager som har en klar egeninteresse ved slik videreformidling. RME påpeker at

unntakets virkeområde kun gjelder i de tilfeller utleier «*videreformidler*» kostnadene til leietakerne, slik at utleier ikke kan få mer enn kostnadsdekning.

5 Klagers merknader 31. august 2025

- (49) Klager redegjør ytterligere for selskapets historie. Organiseringen av klagers salg til sluttbrukere ligger mer enn 25 år tilbake i tid, lenge før reglene om Elhub. Det vises til at Svanedals virksomhet går tilbake til 1880-tallet. Svanedal var en hjørnestensbedrift i bygda og i forbindelse med ullvareproduksjonen ble det bygget opp en betydelig bygningsmasse. Etter ullvareproduksjonen ble flyttet, var fabrikkianlegget og kraftverket fremdeles heileid av Svanedal. Et av virkemidlene for å skape ny virksomhet i tomme lokaler var nettopp tilbud om salg og forsyning av strøm fra eget kraftverk, til en lav pris. Etter klagers oppfatning ser det ut som at RME har et mål om å stoppe denne strategiske bruken av kraftsalget til styrking av lokal virksomhet. Det å tilpasse seg kravene i forskriften vil utelukkende medføre kostnader, uten noen økonomisk fordel for noen part.
- (50) Kraftanlegget ble bygget for å gi grunnlag for bearbeiding av lokale råvarer (ull), og rent teknisk organisert slik at leveransen av kraft går direkte fra kraftstasjonen til egen trafo som forsyner bygningsmassen til Svanedal. Mellom trafo eid av Svanedal og Lnetts nettstasjon i Oltedal, ligger det en utvekslingsenhet for kraft. Normalsituasjonen er at ca. 2/3 av produksjonen mates inn på Lnetts nett. Dersom Svanedal skulle ha underskudd på kraft - i realiteten kun ved driftsstans - kjøpes det kraft fra Lnett. Det opplyses at det ikke er noen direkte forbindelse mellom de strømmålerne som Svanedal bruker til å lese av salg av strøm til leietakerne og nettet som driftes av områdekonsesjonæren Lnett. Slik dette er organisert kan ikke Svanedals leietakere kjøpe kraft fra andre enn Svanedal gjennom de målere som Svanedal har installert. Klager påpeker at det å knytte disse til Elhub derfor ikke har en reell innvirkning på den manglende konkurransen som RME hevder.
- (51) Klager oppgir at de har to valg om det ikke gis dispensasjon. Den ene løsningen er å oppgi salg til sluttbruker, og ikke lenger la leietaker har denne fordelene med å kjøpe rabattert strøm fra huseier, noe som blir et tap for begge parter. I tillegg er det uklart hva det vil koste Svanedal å komme ut av en kontraktsfestet rett som leietakere har til kjøp av kraft. Det siste er ifølge klager et vesentlig poeng da Svanedal ikke i dag kan kvantifisere effekten av slikt avvik fra gjeldende leieavtaler. Den andre løsningen er å tilpasse seg krav i forskriften og rapportere verdier til Elhub. Svanedal har ikke selv systemer for å løse denne oppgaven, og det er utredet at å løse dette i egen regi ikke er regningssvarende. Dette må derfor løses ved å outsource oppgaven. Her er det funnet en mulig leverandør. Estimert kostnad er i området på minimum kr 150.000 pr år. Det understrekes at dette da er kostnader som ikke tilfører noen verdi for noen part, verken Svanedal, dets leietakere, eller samfunnet ellers.
- (52) Videre oppfatter klager det slik at egenproduksjon av kraft i direkte tilknytning til en isolert bygningsmasse, kan gå utenom reglene om rapportering til Elhub. Det påpekes at dette i hovedsak gjelder solkraft, energibrønner og eventuelt vind. Kraftverket til Svanedal ble etablert med formål om å forsyne fabrikkianlegget og hele forsyningen går derfor utenfor områdekonsesjonærens nett. Vannkraftverket ligger på en annen eiendom noen kilometer unna de aktuelle bygningene og har ingen annen fysisk tilknytning enn en høyspentkabel. At Svanedal benytter vannkraft som kilde, og at kraftverket ikke ligger på sammen eiendom burde, etter klagers syn, ikke gi en annen løsning enn produksjon av

solkraft på taket av et kjøpesenter. Klager mener tilfellene bør likebehandles og at dette taler for dispensasjon.

- (53) Klager har navngitt sluttbrukerne og dokumentert antall solgte kWh til den enkelte. Antallet sluttbrukere er redusert til to sluttbrukere av betydning. [Leietaker A] er den dominerende kunden og denne kan til enhver tid velge å få levert strøm fra Svanedal eller Lnett. Klager viser til at det i et møte mellom NVE og Småkraftforeninga i 2020 ble drøftet om et antall på 20 sluttbrukere kunne være en grense for å gi grunnlag for dispensasjon. I muntlig kontakt i etterkant skal det ha blitt opplyst at et aktivitetsnivå der en holdt seg innenfor 10 sluttbrukere, kunne gi grunnlag for dispensasjon.
- (54) Videre viser klager til at RME argumenterer med at klager opptrer som monopolist gjennom å forutsette at leietakere gjennom leieavtalen er bundet til å få strøm levert fra huseier. Klager påpeker imidlertid at den dominerende kunden, [leietaker A], har egen måler hos Lnett og kan velge fritt. Det frie valget har til nå gått i favør Svanedal. Øvrige har en prisgaranti om at Svanedal skal levere strøm som ligger minimum 5 prosent lavere enn laveste markedspris (flytende). Svanedal opplyser at de også kan fristille sine leietakere til å velge strømleverandør. Dette kan gjøres ved at leietaker kontakter områdekonsesjonæren og får installert egen måler fra dem. Klager viser til at Lnett er forpliktet til å gjøre dette uten kostnad for leietakerne.
- (55) Etter klagers syn er det ikke i tråd med god forvaltningsskikk at samme saksbehandler behandler både søknad om dispensasjon og klage på samme vedtak, selv om ikke forvaltningsloven § 6 om habilitet som brutt. Klager finner heller ikke RMEs skjønn bedre begrunnet i det nye vedtaket enn i det opprinnelige som Energiklagenemnda opphevet.
- (56) Videre mener klager det kan være et brudd på veiledningsplikten etter forvaltningsloven § 11 at klager ikke har fått noen relevant tilbakemelding fra RME vedrørende forarbeider, retningslinjer eller praksis for å innvilge dispensasjoner.
- (57) Svanedal har videre bedt om å få presentert sitt syn på saken i et nemndsmøte og opplyst at det kan organiseres befarings.

6 Reguleringsmyndigheten for energis merknader 11. september 2025

- (58) RME mener å ha overholdt veiledningsplikten i henhold til forvaltningsloven. Det vises til informasjonen som er oversendt klager, herunder det at RME ikke har kjennskap til forvaltningspraksis som gjelder dispensasjonsvurderingen under forskrift om kraftomsetning og netjtjenester § 9-2 og slik praksis kan dermed ikke oversendes. Videre eksisterer det ikke forarbeider i RMEs arkiver som beskriver dispensasjonsbestemmelsen særskilt. Videre vurderer RME det slik at de verken har brutt habilitetsreglene i forvaltningsloven § 6 eller god forvaltningsskikk. Det vises til at saksbehandleren for vedtaket i 2025 er en annen enn saksbehandleren som fattet vedtak i 2021.
- (59) RME kjenner ikke til innholdet i møter mellom Småkraftforeninga og NVE i 2020, men viser til at det ikke er noen praksis for at et gitt antall sluttbrukere medfører dispensasjon fra rapporteringskravene. Når det gjelder klagers anførsel om at RME har lagt til grunn feil faktum når det gjelder kraftleveringsavtalen mellom [leietaker A] og Svanedal, opplyser RME at denne informasjonen uansett ikke endrer RMEs vurdering av saken.

- (60) Videre viser RME til at Svanedal har fremsatt et udokumentert estimat på at det vil koste selskapet 150 000 kroner å tilpasse seg krav i forskriften og rapportere verdier til Elhub. RME opplyser å ikke ha fått tilsendt kostnadsestimatet tidligere, men det er i RMEs vedtak 12. mai 2025 avsnitt 4.2.4 tatt høyde for at kostnadsestimatet kan være høyt.

7 Klagers merknader 17. september 2025

- (61) Klager mener det er begått en rekke saksbehandlingsfeil fra RMEs side og legger særlig vekt på tilgangen til forarbeider og tidligere praksis. Det pekes også på at møtet mellom Småkraftforeninga og NVE/RME 1. desember 2020 omhandlet forvaltningspraksis, relatert til et annet medlem av foreningen som hadde en lignende problemstilling som Svanedal. Klager kjenner ikke til utfallet av den konkrete saken. Klager gir ytterligere opplysninger om dette møtet og et møte mellom RME og klager 5. september 2023. Klager påpeker at antall sluttbrukere var et sentralt tema for muligheten til dispensasjon.
- (62) Etter klagers syn bør det gis dispensasjon når kravet til rapportering i forskriften ikke gir en løsning som fremmer forskriftens formål.
- (63) Videre opplyser klager at kostnadsestimatet på 150 000 kroner bygger på samtaler med [selskap E] rundt årsskiftet 2023/2024. Innholdet i tjenesten omfatter rapportering av verdier til Elhub samt fakturering basert på grunnlag utarbeidet av Svanedal. Dette vil ifølge klager kun utgjøre en tilleggskostnad og ingen verdi for Svanedal eller sluttbrukerne. Svanedal sparer heller ikke interntid.
- (64) Klager påpeker at det også er ukjente kostnadselementer som er relevante. [Leietaker A] har tilpasset sitt anlegg for å kunne motta kraft fra Svanedal, herunder kabling etc. Disse installasjonene vil bli verdiløse om leveransen fra Svanedal opphører. [Leietaker B] har i tillegg en kontraktsfestet rett til å kjøpe kraft til under alminnelig markedspris, og klager vet ikke hva som blir den kostnadmessige konsekvensen for klager dersom klagers leveranser opphører.
- (65) Klager understreker at saken er viktig for klager og klagers troverdighet som utleier og næringsaktør i Oltedal.
- (66) Etter klagers syn er det nærliggende å mistenke at klagen ikke får en uhildet behandling da saksbehandleren i vedtaket for 2025 er den samme som har vurdert klagen på samme vedtak.

8 Reguleringsmyndigheten for energis merknader 19. september 2025

- (67) RME opplyser at de ikke har forarbeider som er relevante for forståelse av forskrift om kraftomsetning og netttjenester § 9-2, og RME har heller ikke innvilget dispensasjon for noe lignende tilfelle etter bestemmelsen. RME bekrefter at det fant sted et møte den 5. september 2023, men *«kan ikke huske å ha ment eller uttrykt at Svanedal var et grensetilfelle for dispensasjon.»* Det pekes på at RME har vurdert antall sluttbrukere som *«et mindre tungtveiende argument»* i vurderingen av om det skal innvilges dispensasjon fra rapporteringskravet til Elhub.

9 Klagers merknader 26. september 2025 og 2. oktober 2025

- (68) Klager viser til at de to minste kundene, [leietaker C] og [leietaker D], driver med næringsvirksomhet av noe mindre omfang, men at begge er etablert med

organisasjonsnummer. Klager opplyser at begge leieforholdene vil bli avsluttet dersom de er til hinder for å oppnå dispensasjon.

- (69) Videre opplyser klager at den oppgitte kostnaden på 150 000 kroner til [selskap E] er en årlig kostnad, og det er ikke blitt diskutert om det vil påløpe oppstartskostnader. Tjenestene ville omfatte rapportering av data til Elhub på vegne av Svanedal AS, basert på målerdata innhentet fra selskapets målere. I tillegg skulle [selskap E] fakturere basert på fakturagrunnlag utarbeidet av Svanedal. Tilbudet ble gitt i et muntlig møte der det var opp til Svanedal å følge opp tilbudet. Dette ble ikke gjort da Svanedal avventet avklaring angående dispensasjon.
- (70) Klager opplyser at det er gjort tilrettelegging i form av kabling og annet for salg av kraft til [leietaker A]. Dette ble gjennomført i 2002, og er per dags dato avskrevet til 0 kroner, men installasjonene er fortsatt fullt ut brukelig. Klager kjenner ikke til hvilke installasjoner [leietaker A] har foretatt og kostnaden med disse. Klager vektlegger at det å avslutte salg av strøm vil føre til at klager bryter gjeldende leieavtaler. Klager kan ikke kvantifisere økonomiske konsekvenser av dette per dags dato da spørsmålet ikke er tatt opp med leietakerne.
- (71) Klager påpeker på ny at antall sluttbrukere fremsto som et sentralt poeng i tidligere kontakt med NVE og RME, og klager har forsøkt å tilpasse seg til det som tidligere er uttalt.
- (72) Videre har ikke klager hevdet at RMEs saksbehandler er formelt inhabil i lovens forstand, men finner det uheldig at saksbehandleren forsvaret et vedtak saksbehandleren selv har fattet, og som klager oppfatter bygger på uriktig beskrivelse av faktum. Etter klagers syn samsvarer ikke dette med god forvaltningsskikk.
- (73) Klager kommenterer at fabrikkkanlegget ble etablert der det ligger fordi det kunne være selvforsynt med kraft. Klager påpeker at det er en villet politikk at anlegg bygges energieffektivt og produserer egen energi, det være seg sol, vind eller geovarme. Klager understreker at vannkraft burde omfattes av samme løsning som andre energikilder vedrørende krav om rapportering til Elhub.
- (74) Klager oppfordrer nemnda til å komme på befaring på stedet.

10 Reguleringsmyndigheten for energis merknader 10. oktober 2025

- (75) RME tydeliggjør at det er gitt flere dispensasjoner etter forskrift om kraftomsetning og nettsjenester § 9-2 fra kravene i § 3-8, men at disse dispensasjonene er gitt midlertidig, slik at aktørene skulle få tid til å rette seg etter kravene i § 3-8. Svanedal er en av aktørene som har fått slik midlertidig dispensasjon. RME kan bekrefte at det per i dag ikke er gitt noen permanente dispensasjoner etter forskrift om kraftomsetning og nettsjenester § 9-2 fra kravene i § 3-8.
- (76) RME har lagt frem en tabell med eksempler over andre sammenlignbare aktører som har fått midlertidige dispensasjoner fra kravene i § 3-8 i en overgangsperiode, samt aktører som har fått avslag på søknad om dispensasjon fra kravene i § 3-8. RME viser blant annet til Nordic Paper AS, som kun leverer strøm til seg selv og fire nettkunder. Selskapet har tidligere fått innvilget dispensasjon fra kravene i §§ 3-8 og 4-1 (Elhub og AMS), men fikk i januar 2025 avslag på ny dispensasjonssøknad. RME har sendt ut varsel om tvangsmulkt i saken for at selskapet skal overholde kravene i §§ 3-8 og 4-1.

- (77) Videre lister RME opp noen sammenlignbare nettselskap som rapporterer til Elhub i tråd med kravene i forskrift om kraftomsetning og netttjenester § 3-8.
- (78) RME kommenterer så virkeområdet for delingsløsningen etter i forskrift om kraftomsetning og netttjenester § 3-12. RME presiserer at delingsløsningen foregår virtuelt, og ikke gjelder fysisk deling av kraft. Den er også teknologinøytral for all produksjon av elektrisitet fra fornybare energikilder. RME understreker at det ikke er noen annen løsning for vannkraft enn for øvrige fornybare energikilder. Delingsløsninger kan for eksempel etableres for et solcelleanlegg, hvor overskuddsproduksjon fordeles virtuelt på flere målepunkter. Det er ansvarlig nettselskap som skal sørge for å installere AMS-måler for å måle overskuddsproduksjonen fra den fornybare kraftproduksjonen og AMS-målere for strømforbruk for den enkelte mottaker/nettkunde. Disse målerne skal nettselskapet registrere i Elhub, og nettselskapet skal rapportere informasjon om måleverdier for både kraftproduksjon og forbruk til Elhub slik at Elhub kan fordele dette. RME viser til RME høringsdokument 4/2022 *Forslag til endring av forskrift om kontroll av nettvirksomhet og avregningsforskriften – Innføring av modell for deling av overskuddsproduksjon*. RME påpeker at forarbeidene er tydelig på at måleverdiene skal sendes daglig til Elhub. Delingsløsningen fører ikke til at rapportering til Elhub frafaller. Klagers praksis med å dele egenprodusert strøm til sine nettkunder er derfor etter RMEs vurdering ikke relevant for søknaden om dispensasjon fra rapportering til Elhub.
- (79) Når det gjelder vurdering av Svanedals eventuelle muligheter til å omfattes av den nye delingsordningen (ny § 3-13), kan RME på forespørsel fra Svanedal, ta en vurdering av dette senere etter den nye ordningens ikrafttredelse. RME opplyser om at Energidepartementet i samråd med RME skal utarbeide en veileder for blant annet å ytterligere tydeliggjøre avgrensingen av næringsområde. Det tas sikte på at ordningen skal tre i kraft fra 1. januar 2026.
- (80) RME har også besvart noen spørsmål angående fysisk deling av strøm. RME viser til at det ikke er krav om å måle og rapportere den enkelte leietaker/butikk i et kjøpesenter. Det vises til at forskrift for omsetningskonsesjonærer § 13-1 bokstav i), stiller krav om at den enkelte boenhet eller fritidsbolig skal måles og avregnes hver for seg, og det stilles ikke tilsvarende krav for næringsbygg. Etter RMEs praksis er det på denne bakgrunn ikke stilt krav om at strømforbruk hos næringskunder innad et bygg skal måles og avregnes hver for seg. Praksisen er dermed at nettselskapet kan tilby måling og avregning per felles inntaksledning, også kjent som fellesmåling, per næringsbygg. Videre viser RME til at et nettselskap ville bryte forskriften dersom den ikke rapporterer strømforbruket for hvert enkelt målepunkt til Elhub ved egenprodusert strøm i et sameie, jf. kravet om at den enkelte boenhet skal måles og avregnes hver for seg, jf. forskrift for omsetningskonsesjonærer § 13-1 bokstav i).
- (81) RME leser klagers merknader som at fakturering av kunder inngikk i tilbudet fra [selskap E]. Dersom fakturering av kunder inngikk i kostnadsestimatet på NOK 150.000 per år, vil RME stille spørsmål ved om dette er en kostnad Svanedal har uavhengig av rapporteringskravet til Elhub.

11 Klagers merknader 21. oktober 2025

- (82) Klager oppfatter RMEs argumentasjon som at det legges opp til å holde antall dispensasjoner på 0. En slik saksbehandling gir ikke, etter klagers syn, en balansert vurdering og kan oppfattes som vilkårlig.

- (83) Klager peker på at selskapet er forpliktet gjennom sine leieavtaler til å gi en rabatt på salg av kraft. Dersom Svanedal avviker direkte salg, vil dette medføre et sannsynlig erstatningsansvar for Svanedal, av en potensielt betydelig størrelse. Alternativt kan det medføre bortfall av leieinntekter når leieavtalene utløper og skal fornyes. Klager hevder at dette alene burde gi grunnlag for et unntak.
- (84) Videre mener klager at selskapet ikke eier et distribusjonsnett. Det som eksisterer, er en overføring fra kraftverket opp til den tidligere ullvarefabrikken. Gjennom en transformator leveres det strøm til bygningene. Å kalle dette et overføringsnett faller etter klagers syn utenfor ordets alminnelige betydning.
- (85) Etter klagers syn er det ikke riktig at Svanedal kan spare kostnader og redusere oppgaver ved å sette ut oppgaven med å fakturere og rapportere til Elhub. Klager opplyser å ha egenutviklede rutiner for å beregne prisen leietakere skal ha på strømregningen, og det er denne delen som krever tid og oppmerksomhet. Teknisk utstedelse av en faktura gjennom en tredjepart er ifølge klager en kompliserende og fordyrende faktor.

12 Energiklagenemndas vurdering

- (86) Saken gjelder klage fra Svanedal AS på vedtak fattet av Reguleringsmyndigheten for energi den 12. mai 2025. RME avslo der søknad om dispensasjon etter forskrift om kraftomsetning og netttjenester § 9-2 fra plikten til å rapportere måleverdier til Elhub etter § 3-8. Vedtaket påla samtidig retting etter § 9-1 annet ledd. Dette er andre gangen saken har kommet inn for Energiklagenemnda. I Energiklagenemndas avgjørelse i sak nr. 2022/0038, opphevet nemnda RMEs avslag på Svanedals dispensasjonssøknad, grunnet brudd på begrunnelseskravet etter forvaltningsloven § 25 tredje ledd. Spørsmålet som nemnda nå skal ta stilling til er det samme, altså hvorvidt det er grunnlag for at klager kan få innvilget dispensasjon fra krav til rapportering av måleverdier til Elhub etter § 3-8, jf. § 9-2.
- (87) Energiklagenemnda kan prøve alle sider av saken, jf. forvaltningsloven § 34 annet ledd, jf. forskrift 24. oktober 2019 nr. 1420 om Energiklagenemnda § 1 første ledd. Dette innebærer at nemnda kan vurdere hvorvidt vedtaket har tilstrekkelig hjemmel, hvorvidt det foreligger saksbehandlingsfeil og om riktig faktum har blitt lagt til grunn. I tillegg kan nemnda prøve de skjønsmessige sidene ved vedtaket.
- (88) Klager eier og driver et vannkraftverk som produserer 3 GWh i året, i tillegg til et overføringsnett som forsyner og omsetter strøm til fire sluttbrukere i bygninger som ligger ca. 2 kilometer unna kraftverket. Byggene eies av klager og leies i dag ut til fire leietakere, hvorav de to største står for 98-99 prosent av strømforbruket på til sammen ca. 1 GWh. Samtlige leietakere er næringskunder. Klager har opplyst at den minste kunden kun har belysning på et lager/verksted, hvor salg for 2023 og 2024 var på henholdsvis 2 994 og 2 828 kroner, mens salget til nest minste kunde utgjorde 6 772 kroner i 2023 og 12 664 i 2024. De resterende 2 GWh mates inn på områdekonsesjonæren Lnetts nett. Bakgrunnen for denne innretningen er historisk da kraftverket tidligere forsynte en ullvarefabrikk i byggene i Oltedal.
- (89) Nemnda har tidligere slått fast at klager er en omsetningskonsesjonær som eier overføringsnett og dermed også et nettselskap etter definisjonen i forskrift om kraftomsetning og netttjenester § 1-3, jf. nemndas avgjørelse i sak nr. 2022/0038. I utgangspunktet skal klager følge alle krav som nettselskap er underlagt i henhold til

energiloven med forskrifter. Dette inkluderer kravene til oversendelse av måledata til Elhub i forskriftens § 3-8. Klager er fritatt fra enkelte plikter som følge av at klager er tildelt forenklet omsetningskonsesjon med vilkårssettet «*omsetter med begrenset nettvirksomhet*». Konsesjonen gir fritak fra inntektsramme ved salg av netttjenester, krav om rapportering av regnskap til RME og plikt til å underrette RME om endringer i tariffer. Rapporteringskravene i § 3-8 er ikke en del av fritakene som følger av denne type konsesjon. Klager mener imidlertid at den spesielle organiseringen av deres virksomhet utgjør et «*særlig[...] tilfelle[...]*» etter § 9-2 og at selskapet bør gis dispensasjon fra rapporteringskravene i § 3-8. Klager har særlig fremhevet at rapportering vil ha liten nytteverdi og være til kostnadmessig ulempe for både dem og deres kunder.

- (90) Nemnda tar utgangspunkt i forskrift om kraftomsetning og netttjenester § 3-8, som i sin helhet lyder:

§ 3-8.Oversendelse av måledata for intervallavregnede målepunkt

Nettselskapet skal innen kl. 07.00 første kalenderdag etter driftsdøgnet sende melding til avregningsansvarlig med måledata for hvert enkelt målepunkt som intervallavregnes. Nettselskapet skal melde inn innmatings- og uttaksverdier separat.

Meldingen skal inneholde:

- a. målepunkt-ID,*
- b. måleverdi i kWh for målepunktets registreringsfrekvens i henhold til § 3-2,*
- c. angivelse for hver måleverdi om den er målt, stipulert eller har midlertidig status,*
- d. eventuell angivelse av valideringsfeil og estimeringsmetode,*
- e. dato og klokkeslett for måleverdiene tidsintervaller og*
- f. dato og klokkeslett for når måleverdiene er opprettet eller oppdatert.*

- (91) Den aktuelle bestemmelsen i § 3-8 har fra forskriftens ikrafttredelse 1. april 1999 inneholdt krav om at nettselskap skal kvalitetssikre måleverdier i nettet, fra hvert enkelt målepunkt. Ordlyden har senere blitt endret i 2002, 2011, 2019, 2021, 2023 og 2024. Tidligere skulle nettselskap sende måleverdiene til kraftleverandøren, men ved innføringen av Elhub i 2019, skulle avregningsansvarlig overta ansvaret for å beregne avregningsdata for hvert nettavregningsområde, på bakgrunn av nettselskapenes rapportering av timeverdier. Disse endringene omtales i Høringsdokument 2014:1 *Forslag til endringer i forskrift om måling, avregning og samordnet opptreden ved kraftomsetning og fakturering av netttjenester - Endringer vedrørende innføring av nordisk regulerkraftavregning og Elhub*. NVE (nå RME) kommenterer følgende under punkt 6.19 *Endring av § 3-8. Melding med timeverdier til kraftleverandør*:

«NVE foreslår hyppigere rapportering av måleverdier som skal gjelde for alle timemålte målepunkt. Kravet skal omfatte alle timemålte målepunkter jf. § 3-3 sjuende ledd og for

målepunkt med installert AMS jf § 4-7. Bestemmelsen endres derfor slik at den også omfatter måling av innmating (...) NVE mener at denne bestemmelsen er svært viktig for å oppnå effektiv avregning i kraftmarkedet, og vil følge opp at nettselskapene etterlever denne bestemmelsen. (...)»

- (92) RME kan gi dispensasjon fra bestemmelser i forskriften etter § 9-2:

«§ 9-2.Dispensasjon

Norges vassdrags- og energidirektorat kan i særlige tilfeller dispensere fra § 8-5, § 9-1a og § 9-1b i denne forskriften og vilkår satt i konsesjoner gitt av Norges vassdrags- og energidirektorat i medhold av energiloven.

Reguleringsmyndigheten for energi kan i særlige tilfeller dispensere fra andre bestemmelser i denne forskriften og vilkår satt i vedtak gitt av Reguleringsmyndigheten for energi i medhold av denne forskriften.»

- (93) Dette er en generell dispensasjonshjemmel og den inneholder ikke i sin ordlyd noen begrensninger for hvilke tilfeller RME «kan» dispensere fra forskriften utover at det gjelder for «særlige tilfeller». Ordlyden «særlige tilfeller» tilsier at adgangen til å gi dispensasjon er snever og at det skal gjelde noe utover det ordinære. Bestemmelsen gir ikke nærmere føringer for i hvilke konkrete tilfeller det kan innvilges dispensasjon. Ordlyden utelukker ikke at det kan gis dispensasjon fra kravene til rapportering. Som nemnda påpekte i sin avgjørelse i sak nr. 2022/0038, tolker nemnda ordlyden slik at dispensasjonsbestemmelsen i § 9-2 kun åpner for dispensasjon i unntakstilfeller og at det å få dispensasjon ikke skal være kurant. Det må foreligge spesielle forhold og tungtveiende grunner for å kunne fravike bestemmelsene i forskriften, i dette tilfellet kravet til rapportering.
- (94) Vurderingen av hva som er et særlig tilfelle - i utgangspunktet et rettsanvendelsesskjønn – henger også tett sammen med «kan-skjønn» etter bestemmelsen, som er underlagt forvaltningens frie skjønn. Klager vil ikke ha et rettskrav på dispensasjon fra krav i forskriften selv om det skulle foreligge et «særlig [...] tilfelle [...]», jf. ordlyden «Reguleringsmyndigheten for energi kan [...]». Dersom dispensasjonsvilkårene er oppfylt, har RME *mulighet* for å gi dispensasjon fra krav i forskriften, men ikke en *plikt*. Bestemmelsen gir dermed RME, og Energiklagenemnda, betydelig rom for skjønn ved vurderingen av hvorvidt det vil være *hensiktsmessig* eller *nødvendig* å gi dispensasjon når det foreligger et særlig tilfelle. Her er det etter nemndas syn naturlig å innvilge RME et vidt skjønnsrom. Samtidig er RMEs skjønnsrom begrenset av forvaltningsrettslige krav til saksbehandling, som forbudet mot usaklig forskjellsbehandling, vilkårlighet og sterk urimelighet.
- (95) Forarbeidene til forskrift om kraftomsetning og netttjenester omtaler ikke dispensasjonsadgangen spesifikt. Imidlertid kan forarbeidene til dispensasjonshjemmelen for vilkår i omsetningskonsesjoner i energiloven § 4-1 fjerde ledd gi en viss veiledning for forståelsen av begrepet «særlige tilfeller», jf. Ot.prp.nr.56 (2000–2001) s. 56. I likhet med det forarbeidene her legger til grunn, må det også etter § 9-2 foreligge kvalifiserte grunner for å gi dispensasjon fra kravet til rapportering. Eksempelvis vil bestemmelsen kunne fungere som en sikkerhetsventil ved endringer i praksis eller regelverk som gir utilsiktede utslag som strider mot hensynene bak regelverket. Det må dermed foretas en konkret skjønsmessig vurdering, hvor rammene for skjønnsutøvelsen utledes av

formålet med reglene om rapportering til avregningsansvarlig (Elhub) og andre relevante rettskilder.

- (96) Formålet med reglene om rapportering til Elhub fremgår av forskrift om kraftomsetning og netttjenester § 1-1 syvende ledd:

«Reglene om Elhub skal:

- a. bidra til effektiv og korrekt avregning, informasjonsutveksling og leverandørskifter*
- b. sikre oppdatert data- og kunnskapsgrunnlag om kraftforbruk og kraftproduksjon, et godt underlag for planlegging, drift og vedlikehold av kraftsystemet og regulering av nettselskapenes inntekter*
- c. sikre at myndigheter kan ivareta sine forvaltningsoppgaver.»*

- (97) Et hovedformål bak rapporteringskravene i forskrift om kraftomsetning og netttjenester § 3-8 er dermed å sikre effektiv og korrekt avregning, både av hensyn til aktørene i kraftmarkedet og av hensyn til at myndighetene skal kunne utføre sine oppgaver.

- (98) Nemnda er enig med RME i at forskrift om kraftomsetning og netttjenester § 3-8 må sees i sammenheng med NEM § 4-8 første ledd og annet ledd, som lyder:

«Måling, avregning og fakturering skal utføres i samsvar med forskrift om måling, avregning, fakturering av netttjenester og elektrisk energi, nettselskapenes nøytralitet mv. på en måte som sikrer en enkel markedsadgang og legger til rette for en effektiv kraftomsetning. Dette gjelder blant annet regulerkraftavregning, leverandørskifte, måling, avregning og fakturering av netttjenester og elektrisk energi, og felles fakturering av netttjenester og elektrisk energi.

Fakturering gjennomføres på en måte som bidrar til at sluttbruker bevisstgjøres sitt forbruk av elektrisk energi.»

- (99) Etter nemndas syn vil det også være relevant å se til NEMs formålsbestemmelse, som fremgår av § 1-1. Bestemmelsen lyder:

«Forskriften skal legge til rette for et effektivt energimarked, der omsetning av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte, og sikre en effektiv markedsobservasjon.

Forskriften skal bidra til å sikre at produksjon, omforming, overføring, fordeling og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte, og at det tas hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt.»

- (100) Formålsbestemmelsens annet ledd er likelydende formålsbestemmelsen i energiloven § 1-2. Det er et sentralt hensyn bak energiloven at det skal utarbeides samfunnsmessig rasjonelle løsninger. Departementet uttalte følgende i merknad til energilovens formålsbestemmelse, i Ot.prp.nr.43 (1989-1990) Om lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning og fordeling av energi m.m. (Energiloven):

«Hovedmålsetningen for loven vil være å ivareta hensynet til riktig ressursbruk i produksjon og fordeling av energi. Lovreglene må legge til rette for

organisasjonsmessige forhold i energiforsyningen som sikrer en samfunnsøkonomisk riktig tilpasning i produksjon og fordeling. Loven skal legge rettslig grunnlag for en effektivisering av kraftmarkedet. Loven skal ivareta hensynet til forbrukernes interesser.»

- (101) Ved energilovens formuleringer «*samfunnsmessig rasjonell*» og «*allmenne interesser*» ville en «*sikre en balansert avveining av eksisterende og nye hensyn*», jf. departementets uttalelse i Ot.prp.nr.56 (2000-2001) Om lov om endringer i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning og fordeling av energi m.m. (energiloven). Videre skal energimyndighetene «*sikre at hele ressursstrømmen for energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte. Med forslaget understrekes energimyndighetenes ansvar for det totale energisystem, herunder vurderinger og virkemidler knyttet til bruk og utnyttelse av energi.*» Hensikten med bestemmelsen er at balansen mellom hensynet til effektiv drift av nettet og viktige allmenne og private interesser, herunder forbrukerinteresser, ivaretas. I «*allmenne interesser*» inngår blant annet hensynet til næringsliv, jf. Ot.prp.nr.43 (1989–1990).
- (102) Spørsmålet er hvilken betydning målet om «*samfunnsmessig rasjonell måte*» får i denne konkrete saken, og hvordan berørte «*allmenne og private interesser*» skal ivaretas. Etter nemndas syn må det være relevant ved vurderingen av hvorvidt det foreligger et «*særlig[...] tilfelle[...]*», å legge vekt på formålet bak energiloven og forskriftene generelt, altså hensynet til samfunnsrasjonell utvikling og utnyttelse av nettet, så vel som hensynene bak rapporteringskravene i § 3-8 spesielt. Det må legges vekt på behovet for effektiv og korrekt avregning, herunder hensynet til Svanedals sluttkunder og andre aktører i kraftmarkedet, så vel som hensynet til at myndighetene skal kunne utføre sine oppgaver. Samtidig er det relevant å ta i betraktning potensielt uheldige virkninger avslag på dispensasjonssøknaden vil kunne få for Svanedal, sluttkundene og eventuelle andre aktører og hva som i lys av dette vil være den mest samfunnsmessig rasjonelle løsningen. Selv om det må være en høy terskel for å anse vilkåret «*særlige tilfeller*» oppfylt, bør det etter nemndas syn være en åpning for at det kan vurderes dispensasjon etter § 9-2 i enkelte tilfeller, dersom det å kreve oppfyllelse av rapporteringsplikten etter § 3-8 gir konsekvenser som er lite samfunnsrasjonelle, og ulempene for aktørene blir uforholdsmessig høye sammenlignet med fordelene som oppnås med rapportering etter § 3-8. Etter nemndas syn vil dette, avhengig av de konkrete forholdene i saken, kunne utgjøre et «*særlig [...] tilfelle [...]*», som åpner for at det kan vurderes om det er hensiktsmessig å gi dispensasjon i saken jf. «*kan*»-vilkåret.
- (103) Klager har blant annet pekt på de historiske forholdene som ligger bak organiseringen, det at antallet kunder er lavt og at kundene heller ikke har motsatt seg gjeldende ordning. Klager har også påpekt at rapportering i seg selv vil medføre store kostnader for klager, som kan føre til at de ikke lenger kan levere strøm til leietakerne. Dersom klager ikke lenger kan følge opp forpliktelser i kontraktene som er inngått med leietakerne, vil dette kunne medføre uoversiktlige konsekvenser for klager.
- (104) RME har i sin begrunnelse gjennomgått hensynene bak rapporteringsreglene i forskrift om kraftomsetning og nettjenester § 3-8 og vurdert konsekvensene av å gi klager dispensasjon, i lys av disse hensynene. RME har også vist til at det er et sentralt krav at alle kunder i Norge har markedsadgang ved at nettjenester tilbys til ikke-diskriminerende og objektive punkttariffer og vilkår, jf. NEM § 4-6. Videre har RME vist til Direktiv 2009/72 EF artikkel 41 og formålet om at regler om avregning og datautveksling skal bidra til å fremme et velfungerende sluttbrukermarked. RME har lagt stor vekt på sluttbrukernes tilgang til energimarkedet, at det skal være lett å foreta leverandørskifte,

og at leverandører skal kunne konkurrere på like vilkår. RME ser rapportering til Elhub som en forutsetning for å kunne ivareta disse hensynene. RME anser det ikke som tilstrekkelig at det kun rapporteres i utvekslingspunktet mellom Svanedal og Lnetts nett. Avregningen blir da en felles avregning av produksjon og forbruk, som ikke gir informasjon om hvor mye produksjon eller forbruk kraftverket eller sluttbrukeren er ansvarlig for. RME har vektlagt at informasjon om kraftverkets innmating og sluttkundes strømforbruk er nødvendig for oppgaver som avregning mot balanseansvarliges kjøps- og salgsforpliktelser i kraftmarkedet, utstedelse av opprinnelsesgarantier og elsertifikater, beregning av elavgift, samt muligheten for å føre tilsyn med at aktører overholder plikten til å kreve elavgift basert på målt forbruk. I begrunnelsen har RME vist til at det ved innføringen av reglene om forenklet omsetningskonsesjon på generelt grunnlag ikke ble ansett nødvendig å innføre unntak fra plikten til å rapportere til Elhub. Ved innføring av rapporteringsplikten ble det heller ikke vurdert som nødvendig å gi fritak til virksomheter som allerede var i drift. Etter RMEs syn er derfor ikke dette et spesielt forhold som tilsier at det er grunn for å gi Svanedal dispensasjon.

- (105) Nemnda viser til at det er forskjell på det å vurdere om det er nødvendig å innføre en fritaksregel for virksomheter som allerede var i drift ved innføringen av et regelverk, og det å i etterkant vurdere dispensasjon dersom en ser at regelverket får konsekvenser som var utilsiktede eller som strider mot formålet bak regelverket. Det at RME i forkant vurderte at en generell fritaksregel ikke var nødvendig for eksisterende virksomheter, utelukker ikke automatisk at en virksomhet med en spesiell innretning som kom i stand under et tidligere regelverk kan anses som et særlig tilfelle, gitt omstendighetene i saken.
- (106) Etter nemndas oppfatning har RME synliggjort hvordan rapporteringsreglene generelt er godt begrunnet, men i mindre grad vurdert og vektlagt utslagene rapporteringskravene i § 3-8 kan få i dette konkrete tilfellet. Både klager og RME har skissert to potensielle alternativ: Enten kan klager fortsette å selge kraft direkte til eksisterende kunder, men RME presiserer at klager da vil måtte dekke kostnader for å rapportere til avregningsansvarlig. Alternativt kan klager avvikle salg av kraft til kundene. Kundene blir da i stedet forsynt fra områdekonsesjonæren og kan inngå avtale med alle som tilbyr kraftleveringsavtaler i gjeldende prisområde. RME påpeker at dersom tilknytningen utløser investeringskostnader, vil kundene måtte betale anleggsbidrag. RME uttaler at de ikke anser dette som relevant i vurderingen av dispensasjonssøknaden.
- (107) Samtidig som hensynet til sluttbrukernes rettigheter er tungt vektlagt i RMEs begrunnelse for å nekte dispensasjon, synes ikke RME å ha vektlagt at det vil kunne medføre høyere kostnader for sluttbrukerne dersom Svanedal rapporterer til Elhub eller dersom Lnett som områdekonsesjonær i stedet skal tilknytte sluttbrukerne. RME har også i liten grad vektlagt at klager har få kunder som alle er næringskunder, eller at rapportering kan medføre høye kostnader for klager. Klager har oppgitt at rapportering vil kunne koste 150 000 kroner per år, basert på muntlige samtaler med [selskap E] rundt årsskiftet 2023/2024. Klager har oppgitt at innholdet i tjenesten omfatter rapportering av verdier til Elhub samt fakturering basert på grunnlag utarbeidet av Svanedal. Klager har ikke dokumentert estimatet, men RME skriver i sine merknader 11. september 2025 at de har tatt høyde for at kostnadsestimatet kunne være høyt. I vedtaket skriver RME at Svanedal selv har valgt å tilknytte kundene, at kostnaden kan være høy per målepunkt ettersom selskapet har få kunder, men at kostnaden likevel ikke vil være urimelig.

- (108) Klager har anført at selskapets virksomhet må likestilles med utleiery som velger strømleverandør og kjøper strøm til fellesområder i bygninger de leier ut. RME har fremhevet at utleiery som er unntatt konsesjonsplikt ikke har en egeninteresse ved videreformidling av energi siden de må kjøpe strøm i kraftmarkedet, og disse får heller ikke mer enn kostnadsdekning. Nemnda er enig med RME at det her er en betydelig forskjell fra Svanedals virksomhet.
- (109) Klager har også fremhevet likhetstrekk med virksomhet som inngår i delingsløsningen for energi, jf. nedenfor. Etter klagers syn burde det ikke være forskjell på et kjøpesenter med solceller på taket og klagers virksomhet der klagers egne bygg forsynes med strøm fra et vannkraftverk. RME avviser at delingsordningen åpner for fritak fra rapporteringsplikten etter § 3-8. RME skriver i merknadene 10. oktober 2025 at de eventuelt senere kan vurdere om Svanedal vil omfattes av delingsordningen for næringsbygg som blir gjeldende fra 2026, men det er da tale om potensielt fritak fra elavgiften. Nemnda er enig i at det er mange likhetstrekk mellom et bygg som har solceller på taket og forsyningen av klagers bygg via en direkte linje fra klagers kraftverk. Dette får likevel ikke betydning for vurderingen av hvorvidt klager kan gis dispensasjon fra rapporteringsplikten, ettersom deling av strøm fra solceller på taket heller ikke ville medført fritak fra rapporteringsplikten etter delingsordningen.
- (110) I forbindelse med utredning av delingsløsningen, uttaler RME at målet om å hindre innelåsning er sentralt. Etter nemndas syn må dette målet allikevel ikke med nødvendighet føre til at et nytt regelverk, som endrer rammebetingelsene for eksisterende nett, skal gjelde helt likt for alle aktører. Det må også være rom for å vurdere om konsekvensene i enkelttilfeller er lite samfunnsrasjonelle, hva som er konsekvensen for den infrastrukturen som allerede er bygget, og om de endrede vilkårene slår spesielt hardt ut for enkelte aktører eller for kundene som er tilknyttet det aktuelle nettet. Nemnda kan for øvrig ikke se at kravet om automatisk rapportering til Elhub i seg selv gir Svanedals kunder økte muligheter for å velge leverandør, gitt den infrastrukturen som eksisterer i dag. I dette tilfellet er også kundene profesjonelle næringsdrivende som må antas å være i stand til å selv ta informerte valg om strømleveranse.
- (111) Nemnda kan heller ikke se at kundenes mulighet for innsikt i eget forbruk er begrenset og således taler sterkt mot at det foreligger et «*særlig[...]* tilfelle[...]
- » i denne saken. Det er etter gjeldende regelverk mulig å gjennomføre fellesmåling for næringskunder og det er ikke krav til at disse skal måles individuelt. Det er også opplyst at Svanedal måler den enkelte kundes forbruk, selv om dette ikke sendes automatisk til Elhub.
- (112) I RMEs avgjørelse om utsatt iverksettelse 2. juli 2025, erkjenner RME «*at virkningene av gjennomføring av RMEs vedtak kan være irreversible for Svanedal.*» og at kundene ikke har motsatt seg gjeldende ordning. Det fremkommer ikke om RME har vurdert om det i dette tilfellet eksempelvis kunne vært gitt dispensasjon på vilkår, sett i lys av at sluttkundene per i dag ikke har motsatt seg Svanedal som leverandør og det er hensynet til sluttkundene som i stor grad begrunner RMEs vedtak. En dispensasjon kan være tidsbegrenset slik at den eventuelt må fornyes med jevne mellomrom, den kan stille krav om at kundene må fristilles til å velge leverandør i sine leiekontrakter, og at dispensasjonen vil opphøre etter en viss tid dersom en kunde skulle benytte muligheten til å velge mellom flere leverandører.
- (113) RME anerkjenner i vedtaket at Svanedals nettvirksomhet er annerledes enn de fleste nettselskapene i Norge, men mener samtidig at den ikke er unik og at andre lignende

nettvirksomheter har forholdt seg til gjeldende regulering, slik som rapportering til Elhub. RME har i merknader 10. oktober 2025 vist til enkelte eksempler på nettselskap som betjener få kunder. Nemnda kan imidlertid ikke se at konsekvensene av å gi en dispensasjon ville gi store uoversiktlige konsekvenser med tanke på likebehandling i eventuelle senere saker, da det vanskelig kan være et stort antall virksomheter som har organisert sin virksomhet på akkurat samme måte som klager. Det må også foretas en konkret vurdering i hvert tilfelle, i lys av hensynene som begrunner plikten til automatisk rapportering og de øvrige prinsippene i energiloven med forskrifter. Etter nemndas syn foreligger det spesielle forhold i denne saken knyttet til den historiske etableringen av kraftverket, som sammen med det lave antall kunder, de store potensielle ulempene/kostnadene for Svanedal og næringskundene, samtidig som kundene selv ikke har motsatt seg ordningen, taler for at det foreligger et «*særlig[...]* tilfelle[...]

- 2.
- (114) Nemnda har kommet til at dispensasjonsvilkåret «*særlige tilfeller*» i § 9-2 er oppfylt i denne saken. Det at dispensasjonsvilkåret «*særlige tilfeller*» er oppfylt, medfører ikke automatisk at det skal gis dispensasjon. Spørsmålet er om det er hensiktsmessig eller nødvendig å gi dispensasjon jf. «*kan*»-vilkåret i § 9-2. RME kom i vedtaket til at Svanedals virksomhet ikke var et «*særlig[...]* tilfelle[...]
 - (115) RME har opplyst at det ikke er gitt annet enn midlertidige dispensasjoner fra i forskrift om kraftomsetning og nettjenester § 9-2 fra rapporteringskravene i § 3-8. Forarbeidene inneholder heller ikke klart definerte kriterier for hva som skal til for at det skal innvilges dispensasjon fra rapporteringskravene. Forvaltningen står derved relativt fritt til å foreta sine vurderinger med hensyn til hva som anses som særlige tilfeller og om det er hensiktsmessig å innvilge dispensasjon. Vurderingen vil med nødvendighet være konkret for det enkelte tilfellet, og det skal relativt mye til før et enkeltvedtak danner presedens for andre tilfeller.
 - (116) Nemnda kan ikke se at det foreligger forhold av avgjørende vekt som taler imot å innvilge dispensasjon i dette særlige tilfellet. Nemnda mener allikevel at en dispensasjon må ta høyde for at utviklingen fremover i tid kan påvirke både vurderingen av om situasjonen fortsatt tilsier at det foreligger et særlig tilfelle og om dispensasjonsadgangen skal benyttes videre. Relevant i denne sammenheng er både endringer i gjeldende regelverk og endringer i leveransebildet mellom klager og klagers kunder. Nemnda har derfor kommet til at dispensasjonen skal være knyttet til dagens situasjon og således betinget av at disse forholdene er uendret. For å fange opp mulige fremtidige endringer utenfor klagers kontroll, gjøres dispensasjonen tidsbegrenset. Perioden settes skjønnsmessig til tre år fra vedtakets dato.

12.1 Anførsel om vilkårlighet

- (117) Selv om nemnda har kommet til et annet resultat enn RME i vurderingen av dispensasjonsspørsmålet, kan ikke nemnda se at klagers anførsel om vilkårlighet kan føre frem. RME har benyttet riktig hjemmel for vedtaket og foretatt en skjønnsmessig vurdering av hvorvidt det foreligger et «*særlig[...]* tilfelle[...]

12.2 Anførsel om brudd på god forvaltningsskikk

(118) At RMEs saksbehandler som fattet vedtak i 2025 også har vurdert klagen på vedtaket fra 2025 før oversendelse til nemnda, er i tråd med vanlig praksis og ikke et brudd på god forvaltningsskikk. Med det resultatet nemnda kommer til i saken, finner heller ikke nemnda grunn til å gå nærmere inn i denne anførselen.

13 Vedtak

(119) Energiklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

- 1. Klagen tas til følge.**
- 2. Svanedal AS innvilges dispensasjon fra rapporteringskravene i forskrift om kraftomsetning og nettjenester § 3-8, jf. § 9-2 på følgende vilkår:**
 - 1. Dispensasjonen løper i 3 år før den eventuelt fornyes.**
 - 2. Svanedals kunder må i sine leiekontrakter fristilles til å velge strømleverandør.**

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig.

RMEs vedtak er endret til gunst for klager. Etter forvaltningsloven § 36 kan klager kreve dekket vesentlige sakskostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket. Eventuelt krav om dekning av sakskostnader bes rettet til Energiklagenemnda.

Oslo, 28. november 2025

Per Conradi Andersen
Nemndsleder

Tormod Anders Sletten
Nemndsmedlem

Morten Sundt
Nemndsmedlem

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur